

jani, v ljubljanski pa so trije Italijani in en Žid. Kar se tiče naselitve zemlje, pride v poštev samo mariborska oblast, in sicer je bilo razlaščenih v Mariboru 465 jutrov zemlje na 491 parcel ter je bilo na tej površini postavljenih 416 poslopij, v katerih je nastanjeno 494 družin. Velikost razlaščene zemlje v drugih krajih je naravno veliko večja, nego v Mariboru. Skupaj imamo v omenjenih severnih krajih 467 veleposestev, 186 posestev od 100 do 150 juter ter 22 posestev do 100 juter. Skupaj imamo 850 različnih veleposestev. Politične občine jih posedujejo 117, naši državljani 654, tujci pa 149, med njimi 142 Nemcev iz Avstrije, četudi so deloma naši državljani in 126 Madjarov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija bo preuredila še letošnjo jesen vrhovno upravo v tem smislu, da bo ustvarjeno novo ministrstvo za narodno vzgojo. Novo ministrstvo bo vodil glavni tajnik fašistične stranke Turati. Pod delokrog novega ministrstva bo spadala vzgoja fašističnega naraščaja in miličnega pomladka. Podreje-

ne mu bodo tudi vse šole, ki pripravljajo mladino za delo v fašističnih strokovnih šolah. Z ustanovitvijo novega zgorajnega ministrstva hočejo fašistično stranko na novo poživiti in celo Italijo preroditi.

Zasedanje društva narodov v Ženevi razpravlja o delovanju Društva narodov v preteklem letu. Upati je, da pride pri tokratnem zasedanju do ustanovitve stalne organizacije za mirno poravnavo nastalih sporov. Društvo narodov bo doseglo, da se bodo začela pogajanja med vodilnimi predstavniki Jugoslavije in Bolgarije, da bi se na ta način končno odstranili vsi spori med tema državama.

Boji za svete kraje med Židi in Arabci še niso ponehali. Angleži nastopajo z oboroženo silo napram upornim arabskim plemenom in beduinom, a jim še ni uspelo, da bi pomirili Arabce, ki odklanjajo s krvavimi napadi vsako židovsko nadvlado v Palestini. Angleško ministrstvo za kolonije napoveduje imenovanje preiskovalnega odbora, ki naj prouči vzroke zadnjih dogodkov v sveti deželi. Poravnava sporov med Arabci in Židi ne bo lahka.

Janez Gabriel Perboar.

Spominski dan 11. september.

Na Kitajskem, ki že več desetletij vzbuja evropsko pozornost, je teklo od 18. stoletja naprej veliko krščanske krvi. Eden najpogumnejših in najslavnejših Kristusovih pričevalcev v tej deželi pa je bil Janez Gabriel Perboar.

Rojen na južnem Francoskem leta 1802. je že kot otrok kazal veliko pobožnost in popolnost. Ko je postal v družbi lazaristov ali misijonarjev sv. Vincencija Pavelskega duhovnik, je 10 let vzgledno deloval kot profesor, učitelj novincev in predstojnik. Po desetih letih se mu je izpolnila srčna želja, da je smel kot misijonar na Kitajsko.

Samo štiri leta je bilo vnetemu misijonarju usojeno delovati v misijonski pokrajini Honau. Pa ta štiri leta so bila polna nevarnosti pa tudi neumorne dela, s katerim je Janez Gabriel pridobival nove kristjane, stare pa utrjeval v krščanskem življenju in v ljubezni ter zvestobi do vere Kristusove. Po štirih letih takega dela ga je nek odpadli kristjan izdal poganom. Neko noč so ga vjeli in vklenjenega v verige odpeljali. Vlačili so ga iz enega mesta v drugo, od enega sodnika do drugega in ga povsod na vse mogoče načine izpraševali in zasiljevali. Ko je sicer povsod neustrašeno izpovedal svojo vero, ni pa hotel izpovedati ničesar, kar bi moglo škodovati njegovim vernikom, ga je dal nek mandarin za kito, kakor so jo nosili na Kitajskem in za palce obeh rok potegniti na visoke vislice. Štiri ure je moral tako viseti, mandarin pa se je z nečloveškim veseljem pasel nad njegovimi bolečinami, okoli stoječim je pa govoril: »Vedite, da nebes in pekla, o katerih

vam ta človek pripoveduje, ni. Pekel je, viseti na takih vislicah; nebesa pa, živeti v vseh posvetnih dobrinah.«

Po desetih dnevih je dal grozovitež pogumnega misijonarja zopet pripeljati pred sebe. Nad mirom, s katerim je Janez Gabriel Perboar pred njim stal in mu odgovarjal, je bil tako razkačen, da je zaukazal, da mu morajo dati z debelim usnjatim podplatom štirideset udarcev v obraz, tako da so mu čisto razbili lice. Nato ga je dal zopet pol dneva obesiti na grozne vislice.

Pa vse to je bil še le začetek njegovega trpljenja. Kmalu nato so njega in še deset drugih kristjanov, na rokah in nogah vklenjene v železne verige poslali v mesto Vu-Čang-Fu, jih vrgli tam v najgroznejšo ječo in jih izročili najsurovejšim rabljem. Ni mogoče popisati vsega, kar so morali Perboar in njegovi tovariši tukaj pretrpeti. Pazniki so hoteli od ujetnikov ali njihovih sorodnikov dobiti veliko podkupnino, zato so jih pa mučili na najrazličnejše načine. Roke so jim prevezovali tako trdo, da je mučencem brizgala kri izpod nohtov. Pustili so v ječi največjo nesnago, tako da so uboge žrtve začeli jesti črvi in drugi mrčes. Vsak večer so ujetnikom eno nogo dali v neko stiskalnico in jo tako dolgo stiskali, da je Janezu Gabrielu ena noga čisto odmrila in mu začela gniti. Devet mesecev je trajalo to trpljenje. Perboar ga je prenašal tako mirno in potrpežljivo, da so bili celo surovi pazniki ginjeni in so začeli mileje postopati z njim. A pravi vojščak Kristusov je sam prosil, naj mu nič ne prizanašajo, temveč postopajo z njim kakor z vsemi drugimi.

Med tem časom pa so bili za Janeza Gabriela še posebej hudi dnevi trpljenja. Vodili so ga pred sodnika. Ta ga je vedno in vedno izpraševal, čemu da je prišel na Kitajsko. Perboar je vedno odgovarjal: »Prišel sem, da bi delal za

božjo čast in zveličanje duš.« »Sedaj pa,« je govoril sodnik, »ti je že gotovo žal, da si prišel.« »O ne,« je govoril mučenec, »nasprotno, jaz smatram za veliko srečo, da smem nositi te verige in trpeti te muke.« To je seveda bilo za poganke sodnike nekaj čisto neumljivega. Posebno je ta stanovitnost dražila kitajskega podcesarja. Ta je mislil, da bo prekosil druge sodnike in da bo uklonil pogumnega moža iz tufine. Zato ga je pustil z nekim strojem vleči v precejšnjo višino nato pa ga je pustil pasti na zemljo. Drugokrat je moral klečati na železnih verigah, roke je imel privezane na kol in za lase so ga vlekli kvišku. Vmes pa so ga do krvi topli z biči, palicami in podplati.

Nekoč so predenj položili križ in mu zaukazali, da stopi nanj. A on je s solzami v očeh odgovoril: »Kako bi mogel storiti tako sramoto Bogu, svojem stvarniku in odrešeniku?« Nato se je sklonil, pobral križ in ga z vso iskrenostjo poljubil. Nek rabelj je priskočil, mu iztrgal križ in ga med zasramovanjem vrget v kot. Janez Gabriel, ki je prej vse muke tiho trpel, tega ni mogel prenesti. Glasno in presunljivo je zahteval, da so ga slišali daleč na okoli. Isto udarcev s palico je bila kazen za to ljubezen do Kristusa.

Cesarski namestnik si je vbil v glavo, da hoče premagati krščanskega spoznavalca. Dva Janezovih tovarišev sta že podlegla groznemu mučenju. Zopet stoji Perboar pred njim. Zopet hoče sodnik izvedeti od njega stvari, radi katerih bi še več kristjanov vjel in vrget v ječo. Perboar je zopet ves potrpežljiv, pa tudi molčeč kakor vedno. To je spravilo trinoga čisto ob pamet. Ni se več znal premagati, skočil je po koncu ter je začel kakor divji z nekim mučilnim orodjem biti po misijonarju. Vsem je zastala sapa, le Janez Gabriel je ostal miren. Ko se je cesarski namestnik odpomogel od napada svoje razbrzdane jeze, je Perboarja obsodil na smrt in sicer, da bo zadavljen.

Ker je moral potrditi smrtno obsodbo cesar, je trajalo Janezovo mučenje še osem mesecev. Njegovo telo je bilo po prestanih nečloveških mukah kakor ena sama grozna rana, meso je kar v celih cunjah viselo raz njega. 11. septembra leta 1840. so ga 38 let starega peljali na morišče. Pripeli so ga na nek križ. Roke so zvezali na povprečni les, noge so mu upognili nazaj, da je visel nekaj cm od zemlje na križu. Na izrecno povelje cesarjevega namestnika naj bi umiral počasi. In tako je rabelj potegnil za vrv, ki jo je imel mučenec ovito okoli vratu, nato jo je pa zopet spustil, da je Janez zopet prišel k sapi. To je ponovil trikrat. Ker pa se je zdelo, da še živi, ga je sunil z nogo v trebuh. Telo mučenčeve se je krčevito streslo; velik krščanski junak je prestopal muke, ki jih je trpel radi svojega prepričanja. Papež Leon XIII. ga je 10. novembra leta 1889. prištel blaženim.

Janez Gabriel Perboar je zapisal v svojih zapiskih, da se čudi, da je toliko ljudi tako brezbržnih, čeravno vidijo s kolikimi grehi se žali Bog. Sam je pretrpel mučeniško smrt, samo da se

ne bi ločil od Boga z grehom. Bog da, da bi tudi v naših srcih vedno živel neomajen in odločen sklep: Rajše vse pretrpeti, kakor Boga s smrtnim grehom razžaliti.

Iz Rima. Ker v mesecu avgustu ni bilo v Rim romanja, je papež imel nekeke počitnice. Ta čas je porabil za to, da je nadzoroval razne naprave in nove stavbe v Vatikanskem mestu, kjer je sedaj neomejen gospodar. Meseca septembra pride zopet več romarskih vlakov iz raznih dežel, da se poklonijo sv. očetu ob njegovem zlatomašniškem jubileju.

Vodstvu lista »Civitta Cattolica«, ki je bil pred kratkim radi svojega cerkvenega stališča od italijanske vlade zaplenjen, je poslal papež Pij XI. jubilejno svetinjo in svojeručno pismo, v katerem listu zagotavlja svojo neizpremenjeno blagohotnost.

Vesoljnost katoliške Cerkve. Na Švedskem slavijo letos 1100 letnico, kar je tej deželi prinesel sv. Ausgar luč Kristusove vere. V sredi meseca avgusta je bil višek slovesnosti. Ta slavnost je združila na Švedskem zastopnike mnogih katoliških narodov v Evropi. Najbolj močno so bili zastopani Nemci, katerim je pripadal po svojem rojstvu sv. Ausgar. Razen tega so bili na Švedskem tudi zastopniki Francozov, Angležev, Holandcev, Poljakov, Fincev, Litvancev in drugih. Tako velika katoliška misel družil narode v eno družino.

Času primerna družba. Na Ogrskem imajo cerkveno družbo, ki ima ime »socialna misijonska družba«. Ni to družba za misijone v tujih deželah, temveč hoče ta družba skrbeti da se oživi in utrdi krščanska vera in življenje v domači deželi. Članice te družbe so notranje, ki imajo obljube kakor redovnice in pa zunanje, ki so notranjim pridružene kot nekeke tretjerednice. Sedaj je na Ogrskem 72 hiš te družbe. Ima družba razne odseke, ki skrbijo za zanemarjene otroke, za dekleta, ki so v nevarnost, za dekleta, ki so padla, za revne družine, za odpuščene kaznjence itd.

Lepi uspehi katoliškega dela v Belgiji. Belgija je dežela, kjer se katoličani silno marljivo gibljejo. Letos je bilo na katoliškem shodu v Löwen nad 90.000 udeležencev, ki so se vsi z veliko resnostjo posvetili Srcu Jezusovemu. Zgodnje obhajilo otrok in pogosto obhajilo vernikov je zelo razširjeno in to rodi krasne sadove. Prepričanih katoliških dijakov je v Belgiji nad 500 tisoč, ki skrbijo za duhovne vaje in drugačno versko življenje med seboj in drugo mladino. Posnemanja vredni!

Zobozdravnik Dr. FRANC KARTIN
specialist za zobne in ustne bolezni,
Maribor, Slovenska ul. 9, zopet ordinira.
1077

Strokovni zdravnik za ženske bolezni dr.
Fran Toplak zopet redno ordinira, Maribor,
Glavni trg 18.
1092

70 letnica škofijskega sedeža v Mariboru.

Dne 4. septembra je poteklo 70 let, kar je bil Slomšek ustoličen na novo stolico lavantinskih škofov v Mariboru. Baš na dan te obletnice se je prevzvišeni gospod sedanji škof dr. Andrej Karlin v spremstvu prelata dr. Kovačiča in svojega tajnika monsignora Umeke napotil k Sv. Andražu v Lavantinski dolini, obiskovat grobov svojih prednikov, ki so nad 600 let tukaj stolovali. Dne 5. septembra je prevzvišeni opravil v bivši stolnici črno sv. mašo za svoje prednike. Dasi je bil obisk napovedan in popolnoma nepričakovan, se je vendar zbralo v cerkvi precej ljudi. Po maši je domači župnik g. Kaufman, po rodu Čeh, z izbranim in v srce segajočim govorom pozdravil v imenu župnije prevzvišenega kot naslednika Slomškovega, ki je pred 70 leti zapustil Sv. Andraž. Pri Sv. Andražu živi Slomšek v najboljšem spominu, dasiravno so večino že pomrli tisti, ki so še videli pri Sv. Andražu zadnjega lavantinskega škofa. G. župnik je še pred kratkim pokopal staro ženo, ki jo je Slomšek sprejel v Marijino družbo. Izrekel je g. župnik v svojem govoru željo, da bi Slomšek

kmalu dosegel čast oltarjev. Prevzvišeni se mu je za lep pozdrav iskreno zahvalil in ponovil isto željo.

Nekdanja stolnica pre Sv. Andražu je sedaj župna cerkev, bivšo škofijsko prestolnico pa imajo sedaj očetje jezuitje, pri katerih je bil prevzvišeni s svojima spremljevalcema gost. Tudi prostorna Loretska cerkev, ki jo je postavil lavantinski škof Franc I. Gašpar pl. Stadion (1673—1704), je sedaj jezuitska cerkev.

Prijazno mesto Sv. Andraž s svojo prekrasno okolico napravlja najboljše vtisek. Ni zastoj rekel Slomšek v svoji prvi pridigi v Mariboru: »Zapustili smo grobove svojih očetov, zapustili dobro ljudstvo in lepo deželo...«

Okoli poldne 5. septembra se je prevzvišeni zopet vrnil v Maribor.

Naj bi 70 letnica premestitve sedeža pospešila delo za Slomškovo proglasitev svetnikom. Čas se nagloma odmika; čim bolj se odlaga s tem delom, tem težje bo. Tako naše slovensko ljudstvo, kakor nemško na nekdanjem sedežu lavantinskih škofov vidi v Slomšku svetega moža.

Par črtic o Slomšku in Kocenu.

Nek star mož — imena se več ne spominjam — mi je pripovedoval: »Slomšek je že v prvi mladosti nagibal k resnobi. Gredeč domov iz šole je bil v družbi razposajenih otrok, ki so bili nemirni in so se med seboj pričkali. Tonček jih posvari: Bodite pametni in mirni! Glejte — pokazal jim je zvonik Sv. Ožbalta — tam je prst božji, ki v nebesa kaže!«

Leta 1814 rojeni Janez Vrečko po domače Oblak doma iz Hotunja ob cesti, ki vodi proti kolodvoru, pa mi je pravil sledeče: »Ko sem bil še majhen, sva z očetom na njivi nalagala snopje. Mimo pride po cesti črno oblečen mladenič, odkrit in poluglasno govoreč. Poprašam očeta: Kdo pa je to, ki tam po cesti mrmra? To je Slomškov študent. Gre domov na vakance in moli roženkranc.«

Omenjeni Vrečko, oče Josipa Vrečko, ki je sporočil Ciril-Methodovi družbi visoko vsoto, je umrl leta 1907. Na Ponikvi se pri šoli hrani »zlata knjiga«, kamor so ob sklepu šolskega leta zapisovali odlične učence. Tu je zabeležen tudi Blaž Kocen.

Fran Kraner in Blaž Kocen sta bila skupaj v Rogatcu, prvi kot učitelj, drugi kot kaplan. »Čestokrat me je povabil« — tako mi je poročal Kraner — »da sem šel zvečer z njim na bližnji hrib. Tu sva prebedela po cele noči in Kocen je opazoval zvezdnato nebo.« Študiral je že takrat astronomični (zvezdogledni) zemljepis.

Kraner je bil zadnji čas kot učitelj na Ponikvi, rojstnem kraju Kocenovem. Imel je spretno roko za risanje in slikanje. Da bi svojega starega znanca in prijatelja razveselil — Kocen je bil takrat že profesor — poslal mu je za god izvirno sliko. Naslikal je namreč njegovo mater, kako na trati krave pase.

Kot hvaležen sin je Kocen vedno pošiljal svoji materi vsak mesec primerne podpore. Ko je prišla na pošto po denar, je vsakokrat naročila poštarju Grablerju — od njega imam to poročilo: »Prosim gospod, pišite Blažetu, da se mu lepo zahvalim in pa, da bi se Blaže le ne zmotil, da bi se le ne zmotil!«

NOVICE

Vsem cenjenim naročnikom, katerim je že pošla naročnina za Slov. Gospodar, smo danes priložili položnice. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—.

Imenovanja. Ob priliki proglasitve rajhenburške cerkve za baziliko v nedeljo, dne 8. septembra je sporočil škof

dr. Andrej Karlin, da je v priznanje izrednih zaslug imenoval za častnega konzistorijalnega svetnika župnika nove bazilike g. Josipa Tratnika, g. opata Epalle in g. videmskega dekana Ivana Medveška.

Duhovniške spremembe. Radi starosti je odložil dekanijske posle kanonik Janez Lenart v št. Martinu pri Slovenj-gradcu. Za dekanijskega upravitelja je imenovan g. duhovni svetnik in starotrški župnik Jan. Jurko. Začasno upokojeni g. Jožef Kranjc pride za kaplana v Zetale.